

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ
ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ**

Ταχ. Δ/ση : Ευαγγελιστρίας 2
Ταχ. Κώδικας: 10563, Αθήνα
Πληροφορίες: Δρ.Αντώνιος Καρβούνης
Τηλέφωνο: 213 136 1114
Φαξ: 2131361152
E-mail: a.karvounis@ypes.gr
international@ypes.gr

Αθήνα, 21 Ιανουαρίου 2020
Α.Π. 4166

Κ.Ε.Δ.Ε. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ ΑΡ. ΠΡΩΤ.: 242_2020 ΗΜΕΡ.: 21/1/2020

Προς:

**Αποκεντρωμένες Διοικήσεις της
Χώρας-Γραφεία Συντονιστών**

Εγκύκλιος: 2

ΘΕΜΑ: Διεθνείς Συνεργασίες ΟΤΑ α' και β' βαθμού: Τύποι και ενέργειες υλοποίησης και έγκρισης

Κατόπιν της πρόσφατης ανάληψης των καθηκόντων των αιρετών εκπροσώπων των νέων δημοτικών και περιφερειακών αρχών που αναδείχθηκαν από τις αυτοδιοικητικές εκλογές της 26ης Μαΐου και της 2ας Ιουνίου 2019, αναφορικά με το θεσμικό πλαίσιο των διεθνών συνεργασιών των δήμων και των περιφερειών, σας υπενθυμίζουμε τα εξής:

Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 219-220 του ν.3463/2006 και τις όμοιες των άρθρων 96, 101, 202 και 203 του ν.3852/2010, οι δήμοι και οι περιφέρειες αντιστοίχως συνεργάζονται με Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς και με λοιπούς φορείς της αλλοδαπής, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, για τη συμμετοχή τους σε ευρωπαϊκά και διεθνή δίκτυα πόλεων και περιφερειών, αδελφοποιήσεις πόλεων (μόνον οι δήμοι), σε ευρωπαϊκά και διεθνή προγράμματα, πρωτοβουλίες της ΕΕ και του Συμβουλίου της Ευρώπης, καθώς και σε πολιτιστικές και αθλητικές εκδηλώσεις και συμφωνίες για την αντιμετώπιση θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος.

Επίσης, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 108-114 του ν.4483/2017, οι ΟΤΑ της χώρας μας συμμετέχουν σε Ευρωπαϊκούς Ομίλους Εδαφικής Συνεργασίας για την προαγωγή της εδαφικής συνεργασίας και συνοχής.

Για τη συμβατότητα όλων των ανωτέρω δράσεων των δήμων και των περιφερειών με τις εθνικές πολιτικές, την εθνική και κοινοτική νομοθεσία, σε σχέση με το εύρος των αρμοδιοτήτων τους και με την επιφύλαξη των διεθνών υποχρεώσεων της χώρας απαιτείται η προηγούμενη σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας διυπουργικής Επιτροπής του άρθρου 4 παρ. 2β του ν.3345/2005 (ΦΕΚ 138 Α'), όπως κάθε φορά ισχύει που λειτουργεί στο Υπουργείο Εσωτερικών και στην οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι του ΥΠ.ΕΣ., του Υπουργείου Εξωτερικών, του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων (μόνο στην περίπτωση συζήτησης θεμάτων των ΕΟΕΣ) και των ενώσεων των

οργανισμών της τοπικής αυτοδιοίκησης (ΚΕΔΕ, ΕΝΠΕ). Τα ανωτέρω εφαρμόζονται αναλογικά και για τους Συνδέσμους των ΟΤΑ. Πιο αναλυτικά:

1. Ευρωπαϊκά και Διεθνή Δίκτυα Πόλεων και Περιφερειών

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 219 παρ.1 του ν.3463/2006 και τις όμοιες διατάξεις των άρθρων 101, 202 και 203 παρ.1 και 2 του ν.3852/2010, οι δήμοι και οι περιφέρειες της χώρας συνεργάζονται με αντίστοιχους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης της αλλοδαπής για τη συμμετοχή τους σε ευρωπαϊκά και διεθνή δίκτυα τοπικών και περιφερειακών αρχών με σκοπό την προαγωγή και διευκόλυνση της διακρατικής, διαπεριφερειακής, διασυνοριακής και εδαφικής συνεργασίας και τη συμμετοχή τους σε ευρωπαϊκά προγράμματα. Για την καλύτερη εξυπηρέτηση των σκοπών του δικτύου δύνανται να συμμετέχουν σε αυτό κοινωνικοί φορείς με σκοπούς αντίστοιχους αυτών του δικτύου, καθώς και πανεπιστημιακά ή ερευνητικά ιδρύματα.

Ένα δίκτυο συστήνεται βάσει ενός κειμένου διακήρυξης και λειτουργεί βάσει συγκεκριμένου καταστατικού. Με τη διακήρυξή του, το δίκτυο καθορίζει την ονομασία, τους λόγους που οδήγησαν τα συμμετέχοντα μέρη στη σύστασή του, την αποστολή του, τους επιμέρους στόχους και δράσεις του, τα μέσα υλοποίησης των στόχων του καθώς και την έδρα του. Πέραν των στοιχείων της διακήρυξης, στο καταστατικό του δικτύου περιλαμβάνονται επιπλέον οι πόροι, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μελών, η διοίκησή τους και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την οργάνωση και τη λειτουργία τους. Για τη συμμετοχή των ΟΤΑ σε αυτά τα δίκτυα απαιτείται απόφαση των οικείων συμβουλίων των συμμετεχόντων δήμων και περιφερειών. Ειδικότερα, όσον αφορά τα ευρωπαϊκά και διεθνή δίκτυα τοπικών και περιφερειακών αρχών που έχουν την έδρα τους στη χώρα μας, αυτά λειτουργούν σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 741 του ΑΚ ως αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρίες. Για τη γραμματειακή υποστήριξη ενός διεθνούς δικτύου πόλεων και περιφερειών μπορεί να αποσπασθεί υπάλληλος από Δήμο ή Περιφέρεια μέλος του. Η απόσπαση γίνεται ύστερα από απόφαση του διοικούντος το δίκτυο οργάνου και σύμφωνης γνώμης του οικείου δημάρχου ή περιφερειάρχη. Η διάρκεια της απόσπασης είναι διετής με δυνατότητα ισόχρονης παράτασης. Η μισθοδοσία του αποσπασμένου βαρύνει τον οικείο Δήμο ή την Περιφέρεια.

Σύμφωνα με τη διεθνή εμπειρία, η δημιουργία ενός διεθνούς δικτύου τοπικών και περιφερειακών αρχών διανύει συγκεκριμένες φάσεις.

- i. Προσδιορισμός του επιδιωκόμενου στόχου (rationale)
- ii. Εξασφάλιση υποστήριξης (support)
- iii. Ανεύρεση εταίρων (partners)
- iv. Επισημοποίηση της σχέσης (convention)
- v. Κατανομή αρμοδιοτήτων και οργανωτική δομή (responsibilities - structure)
- vi. Δημοσιοποίηση της συνεργασίας (communication)
- vii. Παρακολούθηση-αξιολόγηση δράσεων (monitor-review)

2. Αδελφοποιήσεις Πόλεων

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 220 του ν.3463/2006, οι δήμοι, στο πλαίσιο μακροχρόνιων συνεργασιών τους με αντίστοιχους οργανισμούς της αλλοδαπής, μπορούν να αναπτύσσουν τις κατά νόμο πρωτοβουλίες τους για θέματα που εμπίπτουν στις αρμοδιότητές τους και να προβαίνουν σε πράξεις αδελφοποίησης των πόλεών τους, με στόχο τη μεταξύ τους προαγωγή των οικονομικών, πολιτιστικών, μορφωτικών και κοινωνικών σχέσεων, δημιουργώντας στενότερους και σε φιλικό κλίμα δεσμούς. Οι αδελφοποιήσεις πόλεων γίνονται με απόφαση των οικείων συμβουλίων και ύστερα από τη σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας διυπουργικής Επιτροπής (βλ. παρακάτω).

Σύμφωνα με την κοινή εμπειρία και τη διεθνή πρακτική, οι αδελφοποιήσεις πόλεων αποτελούν το επιστέγασμα μακρόχρονων, στοχευμένων, εθνικά επωφελών συνεργασιών. Κατόπιν τούτου, η οργάνωση και η προώθηση των διαδικασιών αδελφοποίησης προϋποθέτει μια υποστηρικτική δομή. Αυτή μπορεί να αποτελεί μέρος της τοπικής αρχής ή να είναι μια ανεξάρτητη οργάνωση, γνωστή ως *Επιτροπή Αδελφοποιήσεων*. Η Επιτροπή Αδελφοποιήσεων αποτελεί το κύριο όργανο συντονισμού και υλοποίησης των δράσεων αδελφοποίησης, στις οποίες μετέχουν οι αιρετοί της τοπικής αρχής όσο και κάτοικοι σε εθελοντική βάση (εναλλακτικά και εκπρόσωποι Μ.Κ.Ο. ή άλλων ενώσεων πολιτών). Οι πολιτιστικές, αθλητικές, καλλιτεχνικές, εθελοντικές ενώσεις είναι πάντοτε ενεργές και πρόθυμες να οργανώσουν και να υλοποιήσουν δράσεις αδελφοποίησης στις οποίες συμμετέχει η τοπική κοινότητα. Επίσης, τα σχολεία, είτε μέσω του διδακτικού προσωπικού, είτε με τη συνδρομή των μαθητών (e-twinning), πρωτοστατούν στις ανταλλαγές μεταξύ των Ο.Τ.Α.. Έργο της Επιτροπής Αδελφοποιήσεων είναι να διασφαλίσει:

- Την προετοιμασία και τον συντονισμό του προγράμματος δράσεων.
- Την εκτίμηση του οικονομικού κόστους των συγκεκριμένων δράσεων (έξοδα μετακινήσεων και διαμονής).
- Την αναζήτηση της αναγκαίας επιχορήγησης (π.χ. ευρωπαϊκό πρόγραμμα 'Ευρώπη για τους Πολίτες, 2014-2020').
- Την εκπροσώπηση της τοπικής κοινωνίας.
- Την ενεργό συμμετοχή των κατοίκων.
- Τη συνέχεια των δράσεων, ανεξαρτήτως αλλαγών σε επίπεδο τοπικής αρχής.

3. Ευρωπαϊκός Όμιλος Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΟΕΣ)

Με τον Κανονισμό (ΕΚ) 1082/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Ιουλίου 2006 για τον Ευρωπαϊκό Όμιλο Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΟΕΣ), όπως τροποποιήθηκε από τον Κανονισμό (ΕΕ) 1302/2013 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1082/2006 για τον ευρωπαϊκό όμιλο εδαφικής συνεργασίας (ΕΟΕΣ), θεσπίστηκαν οι Ευρωπαϊκοί Όμιλοι Εδαφικής Συνεργασίας, δυνάμει του άρθρου 175 εδαφ.γ της ΣΛΕΕ, το οποίο προβλέπει ειδικές δράσεις προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της κοινωνικής, οικονομικής και εδαφικής συνοχής. Μέλη του ΕΟΕΣ μπορούν να γίνουν οι ακόλουθες νομικές οντότητες που βρίσκονται στο έδαφος τουλάχιστον δύο (2) κρατών-μελών: α) Κράτη μέλη ή αρχές σε εθνικό επίπεδο

β) Περιφέρειες γ) Δήμοι δ) Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, ε) Δημόσιες Επιχειρήσεις ιδιωτικού δικαίου (της οδηγίας 2004/17/ΕΚ) στ) Επιχειρήσεις στις οποίες έχει ανατεθεί η παροχή υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος ζ) Εθνικές, περιφερειακές, τοπικές αρχές ή οργανισμοί ή δημόσιες επιχειρήσεις Τρίτων χωρών. Με τις διατάξεις των άρθρων 108-114 του ν.4483/2017 ρυθμίστηκαν τα μέσα και η δυνατότητα να ανταποκριθούν οι ΕΟΕΣ που έχουν την έδρα στη χώρα μας στον προβλεπόμενο από την ενωσιακή νομοθεσία αναπτυξιακό ρόλο τους¹.

4. Προγράμματα και Πρωτοβουλίες της ΕΕ και του Συμβουλίου της Ευρώπης

Επίσης, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 219 παρ.1 του ν.3463/2006 και των όμοιων του άρθρου 203 παρ.1 του ν.3852/2010, οι δήμοι και οι περιφέρειες της χώρας δύνανται να συμμετέχουν, εκτός από δίκτυα, και σε πρωτοβουλίες (π.χ. Σύμφωνο Δημάρχων, Πρωτοβουλία Πόλεων και Περιφερειών για την Ένταξη, Ευρωμεσογειακή Συνέλευση Περιφερειακών και Τοπικών Αρχών) και προγράμματα της ΕΕ (π.χ. ανταγωνιστικά προγράμματα, όπως LIFE, ERASMUS+, Europe for Citizens, Creative Europe και συγχρηματοδοτούμενα, όπως URBACT, INTERREG, καθώς και σε προγράμματα του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου), του Συμβουλίου της Ευρώπης (π.χ. Intercultural Cities), αλλά και άλλων διεθνών οργανισμών (π.χ. Learning Cities της UNESCO).

5. Πρωτόκολλα Συνεργασίας, Πολιτιστικές και Αθλητικές εκδηλώσεις

Εκτός από τη συμμετοχή τους σε δίκτυα, αδελφοποιήσεις πόλεων, ευρωπαϊκά προγράμματα, πρωτοβουλίες και ΕΟΕΣ, οι ΟΤΑ της χώρας δύνανται να συνάπτουν συμφωνίες/πρωτόκολλα/μνημόνια συνεργασίας και κατανόησης, καθώς και να συμμετέχουν σε πολιτιστικές και αθλητικές εκδηλώσεις με αντίστοιχους οργανισμούς ή άλλους φορείς της αλλοδαπής. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 219 παρ.2 του ν.3463/2006 και των όμοιων διατάξεων του άρθρου 20 παρ.15 του ν.3731/2008 και του άρθρου 203 του ν.3852/2010, οι δήμοι και οι περιφέρειες μπορούν, πάντοτε στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων και των συνεργασιών τους με αντίστοιχους οργανισμούς και λοιπούς φορείς της αλλοδαπής, να πραγματοποιούν πολιτιστικές, αθλητικές και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις και ανταλλαγές αποστολών για την αντιμετώπιση θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος καθώς και να συνάπτουν συμφωνίες για την ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής τους.

6. Επιτροπή ελέγχου διεθνών και ευρωπαϊκών συνεργασιών των δήμων και των περιφερειών: Διαδικασία χορήγησης σύμφωνης γνώμης

Η διαδικασία υποβολής των αιτημάτων των δήμων και περιφερειών προς την αρμόδια Επιτροπή του Υπουργείου Εσωτερικών για τη χορήγηση

¹ Βλ. Εγκύκλιο ΥΠΕΣ υπ' αριθ.28/13-10-2017

της σχετικής σύμφωνης γνώμης, οφείλει να πληροί τουλάχιστον τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

i. Κάθε πρόταση δήμου ή περιφέρειας για τη συμμετοχή τους σε μια από τις ανωτέρω μορφές συνεργασίας, κρίνεται σκόπιμο να συνοδεύεται από απόφαση του οικείου συμβουλίου ή συλλογικού οργάνου (αν αφορά νομικό τους πρόσωπο).

ii. Η απόφαση του συμβουλίου πρέπει να είναι επαρκώς αιτιολογημένη. Η αιτιολογία της απόφασης πρέπει να αποτυπώνει με αναλυτικό τρόπο την προστιθέμενη αξία και τους τομείς της εν λόγω συνεργασίας με τον αλλοδαπό οργανισμό ή φορέα της αλλοδαπής, τα θέματα κοινού ενδιαφέροντος, τις προβλεπόμενες δαπάνες και να συνοδεύεται με κάθε δυνατή λεπτομέρεια από στοιχεία για τον αντίστοιχο οργανισμό ή φορέα με τον οποίο υπάρχει η βούληση συνεργασίας ή του δικτύου στο οποίο προτίθεται να συμμετάσχει. Ειδικότερα, στην περίπτωση των αδελφοποιήσεων πόλεων, θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι οι αδελφοποιήσεις δεν αποτελούν την απαρχή μιας συνεργασίας μεταξύ δύο ΟΤΑ, αλλά την απόληξη μακροχρόνιων ανταλλαγών και κοινών πρωτοβουλιών.

iii. Η απόφαση των οικείων συμβουλίων, με όλα τα συνοδευτικά έγγραφα, πρέπει να αποστέλλεται, με έντυπο ή ηλεκτρονικό τρόπο, άμεσα και έγκαιρα στη Γραμματεία της τριμελούς Επιτροπής στο Υπουργείο Εσωτερικών (Αυτοτελές Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σχέσεων), πριν την πραγματοποίηση των προγραμματισμένων διεθνών εκδηλώσεων ή την υπογραφή των σχετικών πρωτοκόλλων συνεργασίας. Τούτο είναι απαραίτητο προκειμένου, προ της χορήγησης της αιτούμενης σύμφωνης γνώμης, να καταστεί δυνατή ενδεχόμενη επικοινωνία των μελών της Επιτροπής με τους ενδιαφερόμενους φορείς για παροχή περαιτέρω διευκρινίσεων και οδηγιών. Σε αντίθετη περίπτωση, η Επιτροπή δεν θα εξετάζει αίτημα που αποστέλλεται στη Γραμματεία της καθυστερημένα ή συνοδευόμενο από ελλιπή στοιχεία.

iv. Σε περίπτωση που η Επιτροπή κρίνει αιτιολογημένα πως η συμμετοχή τυχόν ενδιαφερομένου ημεδαπού δήμου ή/και περιφέρειας σε διεθνείς συνεργασίες δεν είναι σύμφωνη με το διεθνές, ενωσιακό ή εθνικό δίκαιο, ή ότι η πρωτοβουλία αυτή δεν δικαιολογείται για λόγους δημοσίου συμφέροντος ή γενικής πολιτικής της χώρας, με απόφασή της δύναται να απορρίψει το σχετικό αίτημα.

v. Μετά τη λήψη της σύμφωνης γνώμης και την υλοποίηση της προτεινόμενης συνεργασίας, οι εμπλεκόμενοι δήμοι και περιφέρειες, στο πλαίσιο της τακτικής ενημέρωσης του σχετικού μητρώου της Επιτροπής με τις εγκριθείσες πρωτοβουλίες, οφείλουν να μεριμνούν για την αποστολή στη Γραμματεία της Επιτροπής των σχετικών εγγράφων (π.χ. τελικά κείμενα συμφωνιών ή πρωτοκόλλων αδελφοποίησης).

Η μη λήψη της σύμφωνης γνώμης της Επιτροπής από τους δήμους και τις περιφέρειες της χώρας, δύναται να δυσχεράνει το έργο της υλοποίησης συνεργασιών με τους αλλοδαπούς εταίρους τους, ιδιαίτερα αν οι εν λόγω

πρωτοβουλίες δεν προβάλουν με εθνικά επωφελή τρόπο την εικόνα και τις πολιτικές της χώρας στο εξωτερικό.

Κατόπιν τούτου, παρακαλούμε όπως κοινοποιήσετε την παρούσα Εγκύκλιο στις δημοτικές και περιφερειακές αρχές της χωρικής αρμοδιότητάς σας. Είμαστε στη διάθεσή σας για περαιτέρω διευκρινίσεις και πληροφορίες.

Ο ΤΜΗΜΑΤΑΡΧΗΣ

Ι.ΜΑΘΙΟΥΔΑΚΗΣ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1) Υπουργείο Εξωτερικών

(α) Διπλωματικό Γραφείο κ. Υπουργού

(E-mail: dgyrex@mfa.gr)

(β) Γενική Γραμματεία Δημόσιας Διπλωματίας, Θρησκευτικών και Προξενικών Υποθέσεων

(E-mail: gen.sec.pd@mfa.gr)

(γ) Γ1 Δ/ΝΣΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

(E-mail: c1direct@mfa.gr)

(δ) Γ3 Δ/ΝΣΗ ΕΣΩΤ.ΑΓΟΡΑΣ, ΓΕΩΡΓΙΑΣ & ΑΛΛΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ

(E-mail: g03@mfa.gr)

2) Κ.Ε.Δ.Ε.

Ακαδημίας 65 και Γεναδίου 8, Τ.Κ 10678 Αθήνα

(E-mail: info@kedke.gr)

3) Ε.Ν.Π.Ε.

(E-mail: info@enpe.gr)

4) ΕΟΕΣ ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΙΑ

(E-mail: amfiktio@otenet.gr)

5) ΕΟΕΣ ΕΥΞΕΙΝΗ ΠΟΛΗ

(E-mail: epolis@efxini.gr)

6) ΕΛΙΚΑΣ-ΑΜΚΕ

(E-mail: helicas.egtc@gmail.com)

7) ΠΕΔ της Χώρας

8) Ελληνική Εταιρεία Τοπικής

Ανάπτυξης & Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ ΑΕ.),

(E-mail: info@eetaa.gr)

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Υπουργού, κ. Παναγιώτη Θεοδωρικάκου
2. Γραφείο Υφυπουργού, κ. Θεόδωρου Λιβάνιου
3. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Εσωτερικών και Οργάνωσης, κ. Μιχάλη Σταυριανουδάκη
4. Αυτοτελές Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σχέσεων